

Ziarul târgului ● Apare aproape zilnic ● E gratis, dar nu gratuit ● Numărul 3, sâmbătă, 19 noiembrie 2016

Am venit aici pentru că am auzit că sunt reduceri de Black Friday. Caut și eu să cumpăr o carte despre electrocasnice, una despre tablete și, dacă găsește un preț bun, un compendiu despre bormașini sau țigăi.

Amatori de cumpărături de Black Friday, dînd reducerile la televizoare pe niște reduceri la cărți

Cu clasicii la târg

Cristian Teodorescu

Cîți cititori vin la „Gaudeamus” să cumpere scriitori clasici? Chiar și cei care umblă după reduceri și care vin cu lista făcută de-acasă, între un Rebreanu sau un Camil Petrescu și un autor de azi, despre care s-a făcut ceva vîlvă, îl preferă pe cel din urmă. Poate doar părinții grijulii cu notele progeniturilor să mai cumpere cîte o carte din bibliografia obligatorie pentru Bac. E adevărat însă că și clasicii sînt de mai multe categorii. Unii sînt uitați. Alții mai plutesc în amintirea profesorilor care fac subiecte pentru Bac, iar vreo trei, patru dintre ei sînt clasicii obligatorii. Vă imaginați ce răzmeriță s-ar isca dacă la Bacalaureat s-ar da subiecte despre poezia lui Alecsandri sau despre proza lui Nicolae Filimon? Chiar și mai recentul Delavrancea ar fi socotit un autor pentru care bieții elevi ar trebui să facă arheologie literară. Totuși ce ne facem că din memoria vie, nu cea din cărți, dispar scriitori care au o importanță extraordinară pentru literatura noastră. Nu mă pot resemna la gîndul că Sadoveanu a ajuns un soi de Sfinx îngropat în nisip, că Rebreanu și Camil Petrescu nu mai sînt frecvențați și că nici măcar Marin Preda nu mai e ce-a fost.

Nu zic să ne întoarcem la cronicari, dar pe ce ne bazăm după ce terminăm liceul, uneori și facultatea, cînd vorbim despre literatura română? Pe autorii la modă? Pe autorii care s-ar putea da la Bac? Căci altfel țipă în noi patriotismul și fierbințea noastră dorință de a susține valorile patriei. Dar care mai sînt aceste valori? Bătrînul Bolintineanu, cu poeziile lui istorice de o cuceritoare naivitate, a dispărut. Despre Alecsandri a cărui operă înseamnă extraordinar de mult pentru calapoadele literaturii române, acum de-abia dacă se mai vorbește, cu Pastelurile și comediile lui. De ce ar trebui să ne mai intereseze clasicii mai mult sau mai puțin dispăruți? Fiindcă fără ei, ceea ce credem că sîntem azi nu e decît o sărăcie chiar mai lucie decît aceea care ne face să recunoaștem că trecutul nostru literar nu e deloc îndepărtat. Dar dacă nici măcar trecutul *ăsta* nu ne interesează, ce rost mai are să ne lăudăm cu un trecut de două mii de ani, despre care ne dăm cu părerea cum ne taie capul. ■

sumar

● Lansările de sîmbătă (pag. 2)

● Mircea Cărtărescu: Refuz premii neonorange, compromisuri, cîrdășii (pag. 3)

● Edituri la târg: Editura Humanitas: Cei pe care-i întâlnești nu sunt niște fitecine (pag. 3);

● Editura Vellant: crede foarte mult în proza scurtă (pag. 5)

● Cronica târgului: Ghici China vine la cină; Două loturi; Cărți la preț ultraredus; Normalitate, că-i mai bună decît toate (pag. 4-5)

● Micile scandaluri din istoria premiului Goncourt (pag. 6)

● Sadoveanu, democratul arghirofil (pag. 6)

● Marius Chivu: Pro domo, dar mai mult decît atît (pag. 6)

● Bogdan Baciu, librar: O aventură este să vezi figura unui client care îți cere o carte foarte rară (pag. 7)

● Mari librării ale lumii Prairie Lights, librăria de scriere creativă (pag. 7)

● Vocile târgului Ați venit la Gaudeamus. Recunoașteți: de ce? (pag. 8)

ce se întâmplă azi -

Lansările de sâmbătă

SALA MIRCEA SÂNTIMBREANU
- NIVELUL 7.70:339

12.00 - 12.30 EDITURA TORENT PRESS
Lansare de carte: „Terente - Zodia zmeilor”, autor Doina Popescu-Brăila
Prezintă: criticul Aureliu Goci
14.00 - 15.00 WWW.EPUBLISHERS.INFO
eLiteratura lansează două cărți de Florica Bud: romanul „Bărbatul care mi-a ucis sufletul într-o joi” și „Întâia noapte de dragoste, ultima noapte de sex. Pamflete”
Invitați: Florica Bud, Vasile Poenaru
eLiteratura lansează ediția în limba engleză a volumului de versuri „Altceva decât semne” de Passionaria Stoicescu: „Something Else Than Signs: Poems”; traducători: Muguraș Maria Petrescu, David Paul Vnuck
19.00 - 20.00 EDITURA ECOU TRANSILVAN
Lansarea volumelor: „Despre oameni, viață, vise și speranță”, autor Dora Eugenia Molnar; „Cântecul brazilor mei”, autor Sandu Cătinean; „Aripi de lut”, autor Robert Laszlo și „Emoții”, autor Iulia Florentina Paciurea
Prezintă: Rodica Mișăș, George Călin, ambasador al Convenției ONU, Lector Univ. Dr. Irina Airinei, Eugen Cojocar

BURSA DE CONTACTE
- NIVELUL 3.20:127

11.00 - 13.30 RADIO ROMÂNIA CULTURAL
Finala pe țară a Concursului Național de Lectură „Mircea Nedelciu”
Moderator: Mirela Nicolae, realizator Radio România Cultural
14.00 - 14.30 EDITURA EXCEL XXI BOOKS
Lansare de carte: „În labirintul Uniunii”, autor Cristina Vasiloiu

CEAINĂRIA BERNSCHUTZ&CO
GAUDEAMUS - NIVELUL
3.20:104

12.00 - 13.30 EDITURA PAIDEIA
Lansarea volumului: „Marea privatizare”, autor: Cristina Chiriac
14.00 EDITURA SPANDUGINO
Dublă lansare de carte: „Copiii sub agresiune” și „Odiseea limbii latine”, autor: Solomon Marcus
Invitați: Ana Blandiana, Mina Rusu, Ioan Aurel Pop, Lector univ. dr. Theodor Georgescu, Liviu Papadima, Mircea Martin
Moderator: Lavinia Spandonide - Editor

STAND DACIA - nivelul 3.20: 130

13.00 - 14.00 EDITURA POLIROM
Lansarea volumului „Viața și Opera” de Cristian Tudor Popescu
Moderator: Adrian Șerban

SALONUL DE CARTE PENTRU
COPII „ION CREANGĂ”
- NIVELUL 3.20:117

11.00 - 12.00 PANDORA M
Lansare de carte: „Aveturile râmei Oli”
Invitați: Olga Gudynn, atelier interactiv și scenetă cu personajele din carte

SALA CUPOLA - NIVELUL 0.00

13.30 - 14.30 EDITURA VREMREA
Lansări: „Trilogia exilului” (Dumnezeu s-a născut în exil, Cavalerul resemnării, Salvarea de ostrogoți. Prigoniți-l pe Boetiu!), de Vintilă Horia, traducere de Ileana Cantuniari; „Jurnalul unui țăran de la Dunăre”, de Vintilă Horia, traducere de Doina Jela
Invitați: Adriana Săftoiu, Marilena Rotaru, Ileana Cantuniari, Doina Jela, Silvia Colfescu
17.30 - 18.30 EDITURA NEMIRA
Conferință: „AICI SI ACUM: locul și timpul transformării”. Paradigma jungiană a autocunoașterii
Invitați: Maite Pardo Sol, Belen Menes, Claudia Vilceanu, Carmen Mușat, Sanda Roșescu

LA STAND

11.00 EXPO BOOK TITLE - nivelul 4.50:237
Lansare de carte: Cristina Winters „Omul-de-artificii”
11.30 EDITURA NEMIRA - nivelul 0.00
Lansare de carte+audiobook & sesiune de autografe „Scrisori nedescăpate”, de Nicu Alifantis. Invitați: Clara Mărgineanuși Sergiu Cioiu
12.00 EDITURA fractalia - nivelul 7.70:398
Lansare de carte: „Veneția cu vene violete. Scrisorile unei curtezane”, autor Ruxandra Cese-reanu
Invitați: Ruxandra Cese-reanu, Iulia Militaru, Cosmin Perța
12.00 POLIROM ȘI CARTEA ROMÂNEASCĂ - nivelul 0.00:39
Lansare de carte: Adam Burakowski, „Dictatura lui Nicolae Ceaușescu, 1965-1989. Geniul Carpaților”
Invitați: Agnieszka Skierska, Dorin Dobrinco
12.00 EDITURA NEMIRA - nivelul 0.00:37
Lansare de carte: „Istoria megalomaniei”, de Pedro Arturo Aguirre
12.00 - 12.30 RADIO ROMÂNIA OLTEA CRĂIOVA - stand Radio România - nivelul 4.50:243
Lansare de carte: „P.L.A., Partidul Intelectualilor Liber Angajați” volumul 1, autor Ducu Mogoșeanu (volum apărut la editura MJM din Craiova)
12.00 EDITURA RAO - nivelul 0.00:40
Lansare de carte: „SOFTUL G”, autor Flaviu Predescu
12.00 EDITURA ȘCOALA ARDELEANĂ - nivelul 0.00:26
Lansare de carte: „Doi ani mai devreme. Ardeni, bucovineni și basarabeni în război. 1914-1916” de Liviu Maior
Prezintă: Mihail Ionescu, Directorul Institutului pentru Studii Politice de Apărare și Istorie Militară (ISPAIM)

13.00 - 14.00 EDITURA CASA RADIO - stand Radio România - nivelul 4.50:243
Lansare: Alice Voinescu, „Din cauzele crizei su-fletești de azi. Conferințe la Radio (1933-1943)”
Invitați: Cristina Deleanu, Doina Mândru, Andrei Cornea, Theodor Paleologu
13.00 GRUPUL EDITORIAL CORINT - nivelul 0.00:45
Lansare de carte: „Eu, femeia” de Marina Al-mășan
Invitați: Mircea Radu, Alex. Ștefănescu, Eugen Cristea, Marina Almășan
13.00 EDITURA HUMANITAS - nivelul 0.00:44
Lansare de carte și sesiune de autografe: Clotilde Armand, „Am ales România”
Participă: Clotilde Armand, Gabriel Liiceanu
13.00 - 14.00 EDITURA LIBREX - nivelul 7.70:363
Lansarea volumului: „Dincolo de timp”, volumul 3 al Seriei Nemuritor - O. G. Arion
Invitați: Natașa Alina Culea, Lina Moacă
13.00 EDITURA LITERA - nivelul 0.00:38
Lansarea seriei de autor Carla Guelfenbein: „Restul e tăcere și Cu tine în depărtare”
Invitați: Rodrigo Guzman Barros - reprezentant Ambasada Chile, Tudora Șandru - Mehedinți - profesor universitar, Lavinia Similariu - profesor universitar, Laura Câlțea - blogger și critic literar, Bedros Horsangian - critic literar
13.00 EDITURA PARELELA 45 - nivelul 0.00:36
Colecția „Deschideri”: „Strategia de a moșteni nebuni cinstiți sau ridicarea la putere”, autor Călin Vlasie; Invitați: Ion Bogdan Lefter, Călin Vlasie, Cosmin Perța
13.00 POLIROM ȘI CARTEA ROMÂNEASCĂ - nivelul 0.00:39
Lansare de carte: Ileana Mălăncioiu, „Am reușit să rămân eu însămi”
Invitați: Marta Petreu, Eugen Negrici
Moderator: George Neagoe
13.30 EDITURA HUMANITAS - nivelul 0.00:44
Lansare de carte: Ludmila Ulițkaia, „Imago”
Participă: Ioana Pârvolescu, Radu Paraschivescu, Ioan Stanomir, Denisa Comănescu
13.30 TRITONIC BOOKS - nivelul 0.00:19
MILLENNIUM
„Millennium 3D”, cu D de la Debut: Dincă, Dumbrăci, Duhnea
Participă: Michael Hăulică, Horia Nicola Ursu și autorii
14.00 CASA DE PARIURI LITERARE - nivelul 7.70:348

Lansare: Liliana Nicolae, „30 de povestiri adevărate. Carte de reportaj”
14.00 EDITURA ALL - nivelul 0.00:46
Lansare de carte: „Dragă, mă duc la Charlie” de Maryse Wolinski
14.00 CURTEA VECHIE PUBLISHING - nivelul 0.00:42
Lansare de carte: „Povești cu gust” de Mircea Radu
Invitați:
Oficii de gazdă: Miruna Meiroșu (Curtea Veche Publishing)
14.00 EDITURA EIKON - nivelul 0.00:18
Lansare de carte: „Boierii mei și Europa”, de Despina Skeletti
14.00 POLIROM ȘI CARTEA ROMÂNEASCĂ - nivelul 0.00:39
Biblioteca Polirom
Vladimir Nabokov, „Scrisori către Vera”
Invitate: Aurora Liiceanu, Veronica D. Niculescu
14.00 - 14.30 RADIO ROMÂNIA OLTEA CRĂIOVA - stand Radio România - nivelul 4.50:243
Lansarea volumului de poezie „Labirint indus”, autor Liliana Hinoveanu (volum apărut la editura Aius din Craiova)
Vorbitori: Petrișor Militaru, critic literar, Craiova, Laurențiu Midvichi, Membru al Uniunii Artiștilor Plastici, București
Moderator: Ioana Lădaru
14.30 EDITURA EIKON - stand Radio România - nivelul 4.50:243
Lansare de carte: „Miercuri, la Marriott”, de Ioana Brușten (realizator, București FM)
Invitați: Anca Florea, Ion Bogdan Lefter
14.30 EDITURA FUSION 21 - nivelul 7.70:375
Lansare de carte: „Zilliconda. Însemnările damei de silicon”, autor Dănuț Ungureanu
Invitați: Liliana Munteanu, Horia Barna, Horia Gârbea
14.30 EDITURA HUMANITAS - nivelul 0.00:44
Lansare de carte și sesiune de autografe Sabina Fatî, „Singură în jurul Mării Negre”
Participă: Sabina Fatî, Sever Voinescu, Lidia Bodea
14.30 POLIROM ȘI CARTEA ROMÂNEASCĂ - nivelul 0.00:39
Lansare de carte: Mircea Mihăieș, „Ulysses, 732. Romanul romanului”
Invitat: Horia-Roman Patapievic
15.00 CONSORȚIUL UNIVERSITARIA - UNIVERSITATEA ALEXANDRU IOAN CUZA DIN IAȘI - nivelul 0.00:23
Lansarea volumului „Sexualitate și discurs politico-religios în societatea românească premodernă”, Constanța Vintilă-Ghițulescu (ed.)
Invitați: Mihai Răzvan Ungureanu, Constanța Vintilă-Ghițulescu
15.00 EDITURA ELECTRA - nivelul 7.70:400
Lansare de carte: „Povestirile verii”, autor Nicolae Darie
Invitați: dr. Mircea Bunescu, regizor de film, UCIN, ing. Mircea Dorobanțu, director al Muzeului CFR, Dan Ioan Popescu, vice-președinte al Tren Clubul Român, Dan Bărbulescu, administrator al Asociației Parcul Natural Văcărești, Corneliu Porumboiu, regizor
15.00 EDITURA HUMANITAS - nivelul 0.00:44
Lansare de carte și sesiune de autografe: Radu Paraschivescu, „Aștept să crăpi (de astăzi, în prime-time)”
Participă: Dan C. Mihăilescu, Andreea Esca, Radu Paraschivescu
15.00 EDITURA PARELELA 45 - nivelul 0.00:36
Colecția „Ficțiune Fără Frontiere”: Laura Lindstedt, „Oneiron, romanul primelor secunde de după moarte”
Invitați: Laura Lindstedt, Adina Dinițoiu, Cosmin Perța
15.30 EXPO BOOK TITLE - nivelul 4.50:237
Lansare de carte: „O viață într-o clipă - povestiri terapeutice” de Ramona Matei, Editura Pro Dao, sesiune de autografe
Invitați: Ramona Matei, Ovidiu Dragoș Argeșanu
15.30 EDITURA FUSION 21 - nivelul 7.70:375
Lansare carte: „Noaptea în oraș, fără părinți”, autor Dănuț Ungureanu
Invitați: Mihai Iovănel, Michael Hăulică, Felix Nicolau
15.30 EDITURA HUMANITAS - nivelul 0.00:44
Lansare de carte și sesiune de autografe: Vlad Zografi, „Efectele secundare ale vieții”
Participă: Vlad Zografi, Gabriel Liiceanu, Ioana Pârvolescu

15.30 POLIROM ȘI CARTEA ROMÂNEASCĂ - nivelul 0.00:39
Lansare de carte: Vasile Ernu, „Mică trilogie a marginalilor. Volumul al II-lea: Bandiții”
Invitați: Eugen Istodor, Bogdan-Alexandru Stănescu
15.30 EDITURA RAO - nivelul 0.00:40
Lansare de carte: „Brâncuși. Prinț al forme pure”, autor Ana Calina Garaș
16.00 - 20.00 CONTACT DIRECT - BOOKZONE - nivelul 7.70:361
Sesiune de autografe: Silviu Iliuță, autorul cărții „Toate titlurile bune au fost date” (va fi atât autorul cât și echipa de la Cronica cărcotașilor)
16.00 EDITURA EIKON - nivelul 0.00:18
Lansare de carte: „Apologia după sfârșitul metafizicii. Teologie și fenomenologie la Jan-Luc Marion”, de Nicolae Turcan
Invitați: Vianu Mureșan, Nicu Turcan
16.00 EDITURA HUMANITAS - nivelul 0.00:44
Eveniment Max Blecher: „Inimi cicatrizate” - Carte și film
Participă: Radu Jude, Ioana Pârvolescu, Mircea Cărtărescu, Lidia Bodea
16.00 EDITURA ȘCOALA ARDELEANĂ - nivelul 0.00:26
Lansarea volumelor: „Educație, politică și propagandă. Studenți români în Germania nazistă” de Irina Nastasă-Matei; „Alma mater în derivă. Aspecte alternative ale vieții universitare interbelice”, coordonatori: Irina Nastasă-Matei și Zoltán Rostás
Prezintă: Vintilă Mihăilescu, Bogdan Murgescu, Alexandru-Murad Mironov
16.30 EDITURA HUMANITAS - nivelul 0.00:44
Eveniment Hogarth Shakespeare
Jeanette Winterson, „O paranteză în timp”
Howard Jacobson, „Shylock e numele meu”
Participă: Andreea Răsuceanu, Vali Florescu, Victor Ioan Frunză, Denisa Comănescu
16.30 POLIROM ȘI CARTEA ROMÂNEASCĂ - nivelul 0.00:39
Biblioteca Polirom
Lansare de carte: Ian McEwan, „Coajă de nucă”
Invitați: Cristian Teodorescu, Dan Croitoru
16.30 EDITURA VREMEA - nivelul 0.00:32
Lansare de carte: „Domni, boieri și orășeni”, de George Potra
Invitați: Ion Bogdan Lefter, Silvia Colfescu
17.00 EXPO BOOK TITLE - nivelul 4.50:237
Lansarea volumelor: „Moștenirea Zouraziei” și „Prințesa albă și berzele fermecate” de A. J. Molly, Editura Virtuală
Invitați: A. J. Molly, Ana Flutur, Mugur Cornilă
17.30 POLIROM ȘI CARTEA ROMÂNEASCĂ - nivelul 0.00:39
Lansare de carte: Radu Pavel Gheo, „Disco Titanic”
Invitați: Cristian Tudor Popescu, Robert Șerban
18.00 EDITURA HUMANITAS - nivelul 0.00:44
Eveniment Bob Dylan
Participă: Mircea Cărtărescu, Marius Chivu, Denisa Comănescu
18.00 - 19.00 EDITURA LIBREX - nivelul 7.70:363
Lansarea volumelor: „Perspective”, Eria - Vol. 2 - Gabrielle Guvenel
18.00 POLIROM ȘI CARTEA ROMÂNEASCĂ - nivelul 0.00:39
Lansare de carte: Robert Șerban (coord.), „Scritori la poliție”
Invitați: autorii și coordonatorul volumului
19.00 - 20.00 EDITURA LIBREX - nivelul 7.70:363
Lansarea volumului: „Sclipind la ultimul vagon” - Andreea Blăndu
19.00 POLIROM ȘI CARTEA ROMÂNEASCĂ - nivelul 0.00:39
Biblioteca Polirom
Charles Bukowski, „Dragoste la 17,50 \$”
Invitați: Andra Matzal, Cristi Neagoe

redacția

cristian teodorescu
florin iaru
dan darie
dan panaet
eugen istodor
anca badea

Interviu

Mircea Cărtărescu: Refuz premii neonorante, compromisuri, cîrdășii

Nu acceptă decît premiile literare date „pe bune”. Pe cele care țin de politica literară le refuză cu o fermă politețe.

Rep.: Față de târgurile de carte din străinate, cum ți se pare „Gaudeamus”?

Mircea Cărtărescu: Gaudeamus e un târg al nostru, unde mă simt acasă, n-are pentru mine nicio legătură cu cele din străinătate. Eu vin la Gaudeamus ca să-mi văd prietenii, să le lansez cărțile, să întâlnesc autori de-ai noștri pe care nu i-am văzut de mult... Practic, tot timpul stau de vorbă cu câte cineva, dau autografe, cer autografe, mă sucesc, mă nvărtesc prin lumea noastră literară cu personajele ei pitorești. Fug de la stand la stand ca să mai spun câte-o vorbă de bine, mai și evit câte-un ins care nu-mi place... Dincolo e altă poveste: sunt puțin intimidat, simt nevoia să fiu singur, să mă uit la cărți, sunt stresat că trebuie să vorbesc într-o limbă de împrumut, obosesc făcând kilometri întregi printre standurile atâtor edituri din atâtea țări. La evenimentele mele încerc să mă adun, să spun lucruri gândite chiar acolo, în fața oamenilor, am responsabilitatea fiecărui cuvânt. Mă reprezintă pe mine, dar și, vrînd-nevrînd, literatura, cultura, comunitatea din care fac parte. E cu totul alt sentiment. Ca vechi fotbalist, tu știi cel mai bine diferența dintre o partidă jucată acasă și una în deplasare...

Rep.: Mă scot din sărite „presarii” care te vînează după fiecare declarație sau text postat pe FB. Chestia asta îmi putea provincialism agresiv. Ție cum îți miroase?

M.C.: A apă de trandafiri, bineînțeles. Dacă m-ar cita măcar corect, tot ar mai fi ceva. Dar eu spun una, ei înțeleg alta și scriu apoi cu totul altceva. Mă văd zicând lucruri care nici nu mi-au trecut prin minte, sau la care m-am gândit, dar mi-au fost citate exact pe dos. Sau mi se pune câte-un titlu aiuritor. De pildă, am postat astă-vară pe Facebook o poză dintr-o frumoasă cafenea tătărească de pe litoral, unde purtam fes și mă prefăceam că trag dintr-o narghilea. Poza a fost preluată sub titlul „Cărtărescu trîndăvind la mare”. În general, am aflat în ultima vreme tot felul de lucruri instructiv-educative despre mine din ziare. Dar asta e lumea în care trăim,

cu pâinea și cirul ei.

Rep.: În afară de asta, care sînt riscurile celebrității literare la noi?

M.C.: Tu, care mă cunoști bine, știi câți bani dau eu pe celebritate. Dacă voiam celebritate, mă făceam tenisman sau actor. Cred că te referi la micile staruri ale scenei culturale, cei care gesticulează pompiestic în fața câtorva fani. Dar eu nu trăiesc pe scena asta, o evit cât pot de mult. De-aici și neplăcerile, de fapt. Ele vin din faptul că refuz premii neonorante, compromisuri, cîrdășii, că prefer să fiu eu însumi în singurătate. Riscul cel mai mare, pe care mi-l asum, e că nu răspund nici la „the sweet smell of success”, nici la bani, nici la funcții, că nu pot fi cumpărat, ca atâți scriitori și critici de azi. E motivul pentru care mulți mă consideră, poate, un adversar stînjitor.

Rep.: Dar părțile plăcute ale celebrității autohtone?

M.C.: Datorez literaturii tot ce am (nu mai vorbesc de ceea ce sunt). Cea mai mare plăcere pe care-o datorez literaturii e independența, din toate punctele de vedere. Trăiesc liniștit, fără mult stres, fără nevoia de a-mi câștiga dramatic existența, alături de doi oameni dragi și de o pisică. Fac ce-mi trece prin cap, fără program și fără șefi, în afară de cei tocmai numiți. Literatura mi-a câștigat timp, timp de cea mai bună calitate. Îl folosesc citind și scriind, iar dacă n-am chef, făcând poze, rătăcind pe internet, plimbându-mă prin cartier, gândindu-mă la bucașica de viață pe care-o mai am de trăit.

Rep.: Mai ții minte cam câte autografe ai dat pe *Solenoid*?

M.C.: 9014, vorba lui Rabelais. De unde naiba să mai știu? Am dat șase sute într-o singură zi, pentru o firmă. A fost o muncă fizică epuizantă, aș fi preferat să sap o postată de pământ. După-aia am făcut turnee prin țară, în vreo zece orașe. Am dat la fiecare întâlnire cu publicul între o sută și două sute. Cred că ești de acord cu mine că autografele nu sunt ce cred cei care văd filme cu scriitori. Este osteneala în plus de după două ore de vorbit aproape continuu, efort intelectual care te stoarce ca pe-o rufă. Eu n-am fetișul ăsta, am doar câteva cărți cu autograf de la Vargas Llosa, Rushdie, Amelie Nothomb, Ginsberg și mai multe de la confracții autohtone, dar nu sunt nici pe departe colecționar.

Rep.: Ce premii literare ai luat pentru *Solenoid*?

M.C.: Câteva premii frumoase și generoase, date „pe bune”, cum se zice. Între ele, cel de la Radio România Cultural, de la Festivalul de literatură de la Cluj și de la revista Observator Cultural.

Rep.: Și acum inevitabila întrebare: La ce scrii?

M.C.: Am respirat puțin după *Solenoid*, căci nu sunt adeptul concepției „anul și romanul”. Cum spuneam, îmi pot permite să nu mă grăbesc, să nu sar la prima idee care-mi vine-n minte, să aștept liniștit ceea ce va veni sau nu (nerăbdarea, scria Kafka, este păcatul cel mai mare al omului). Dar am început de curând ceva care mie-mi place, sper să placă într-un final și altora.

A consemnat cristian teodorescu

Mari edituri la tîrg

Humanitas

cei pe care-i întâlnești nu sunt niște fitecine

„Lucrul formidabil pe care ți-l oferă cititul este această întâlnire cu altul în absența lui. Iar consecințele acestei întâlniri sunt uriașe. Cei pe care-i citești nu sunt niște fitecine. Timpul selecționează ca autori cele mai strălucite specimene ale umanității. Intrînd, prin carte, în contact cu ei, profiți de tot ce au gândit și simțit ei într-un mod exemplar. Așa se face că ei devin apoi o măsură a umanului.” (Gabriel Liiceanu în dialog cu Andrei Pleșu, *Dialoguri de duminică* – bestseller Humanitas la Gaudeamus 2015)

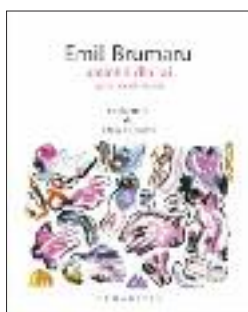
Dacă e adevărat că lecturile noastre sunt tot atâtea întâlniri cu altul în absența lui, atunci cu atît mai mult ar trebui să ne bucurăm cînd avem prilejul de-a adăuga acestor întâlniri și pe acelea petrecute în prezența autorului. E motivul pentru care găsim că cel mai însemnat merit al unui târg de carte e aducerea lor împreună, scriitori și cititori, într-o ntîlnire de cinci zile.

Tocmai de aceea, vă propun ca, în loc de orice altă prezentare a noutăților, să vă spun care sunt întîlnirile Gaudeamus la care vă invită editura Humanitas în acest an.

Cea dintîi, întîlnirea cu literatura română. Romane noi, poezii inedite, proze

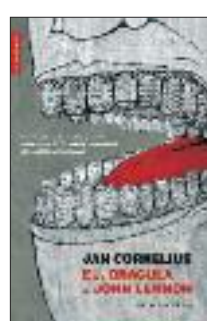
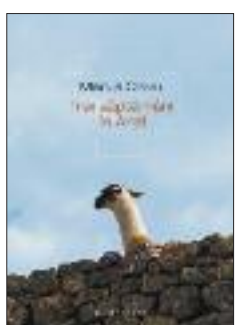
și povestiri, adică Ana Blandiana, *Povestiri fantastice* (vineri, 18.30), Emil Brumaru, *Amintiri din rai* (vineri, 17.30), Ioana Părvulescu, *Inocenții* (sîmbătă, 14.00), Radu Paraschivescu, *Aștept să crăpi* (sîmbătă, 15.00), Ana Barton, *Pervazul lui Dumnezeu* (sîmbătă, 17.30), Dana Grigorcea, *Sentimentul primar al*

nevinovăției (vineri, 16.30), Vlad Zografi, *Efectele secundare ale vieții* (sîmbătă, 15.30).

Apoi, **memorii, jurnale, portrete în dialog, călătorii.** Sabina

Fati, *Ocolul Mării Negre în 90 de zile. Șapte țări, opt granițe și o lovitură de stat în prime time* (sîmbătă, 14.30), Marius Chivu, *Trei săptămîni în Anzi* (sîmbătă, 17.00), Tia Șerbănescu și Cristian Pătrășconiu, *Trîntind ușa* (duminică, 11.00),

Jan Cornelius, *Eu, Dracula și John Lennon* (vineri, 16.00), Riri Silvia Manor, *Bucuria de a nu fi perfectă* (duminică, 13.30), Ariana Rosser Macarie, *Case, trenuri și andrele* (sîmbătă, 11.30), Clotilde Armand,

Am ales România (sîmbătă, 13.00).

În sfîrșit, **istorie, politică, eseu, filozofie.** Lucian Boia, *Un joc fără reguli. Despre imprevizibilitatea istoriei* (duminică, 13.00), Marian Voicu, *Tezaurul României de la Moscova. Inventarul unei istorii de 100 de ani* (duminică, 12.00), Andrei Vieru, *Elogiul vanității* (duminică, 15.30), Andreea Răuceanu, *Bucureștiul literar* (sîmbătă, 18.30), Andrei Pleșu, *Pardon, scuzați, bonsoir* (audiobook) (vineri, 17.00).

S-au adunat deja 19, și sunt doar întîlnirile cu autorii Humanitas care au fiecare câte o carte nouă pe raftul târgului. Lor li se vor adăuga însă și cei care asumă întîlnirea cu dumneavoastră în numele cărții

vă recomandă

altuia, în care cred: Teodor Baconski, Mircea Cărtărescu, Svetlana Cârstean, Ruxandra Cesereanu, Dan Cristea, Rodica Culcer, Gabriel Liiceanu, Dan C. Mihăilescu, Horia-Roman Patapievic, Tania Radu, Ada Roseti, Ada Solomon, Cătălin Ștefănescu, Radu Vancu, Sever Voinescu. Apoi, ieșind ușor din șirul cărților și-al scriitorilor, sunt de trecut în agendă și întîlnirile cu doi regizori: Cristian Mungiu, *Bacalaureat* (joi, 18.30) și Radu Jude, *Inimi cicatrizate* (sîmbătă, 16.00).

Vă așteptăm deci la ntîlnirile Humanitas! Aș spune chiar, schimbînd puțin citatul cu care-am început – *Cei pe care-i întâlnești nu sunt niște fitecine!*

Lidia Bodea, director general, editura Humanitas

Există, în fiecare an, două Târguri Gaudeamus. Mai întâi vine cel de miercuri și joi, când încă nu e aglomerat și te poți plimba în voie printre standurile editurilor, aproape privilegiat, fiind printre primii care profită de reducerile editurilor și dă nas în nas cu noile apariții. Apoi vine târgul de weekend, care, deși mai aglomerat, are farmecul lui, deoarece concentrează, sub cupola aia de la Romexpo, viața culturală a unei țări. Anul ăsta, târgul se anunță, cel puțin pe hârtie, mai aglomerat ca de obicei. Motivul e simplu: invitat de onoare este chiar China, țara celui mai numeros popor de pe glob. La standul Chinei, vizitatorii pot găsi peste 2000 de titluri în engleză, română și chineză, toate lucrări originale, veritabile, nu „adibas”-uri de genul Franz Cafca, Mark Tawainn sau James Juice.

Tot cu ocazia prezenței Chinei ca invitat de onoare, a făcut senzație, mai ales pe Facebook, traducerea în chineză a cărții lui Klaus Iohannis „Pas cu pas”. Lansată acum doi ani, la târg, atunci când Iohannis, victorios în alegeri, era vedeta momentului, cartea asta se pare că are o lungă carieră în cadrul Gaudeamus-ului. Oricum, ediția în chineză e utilă nu doar pentru cunoscătorii acestei limbi. Ea se adresează și amatorilor de tatuaje cu caractere chinezești, care, cu ocazia asta, au aflat cum arată ideogramele pentru „Pas cu pas”.

Cărți la preț ultraredus

Editurile care își permit să deschidă standuri la parter, acolo unde e bătaia peștelui la Gaudeamus au două strategii în zilele târgului. Unele țin la prețul cărților, altele îl coboară atât de mult, încât dacă te pricepi

Ghici China vine la cină

Cum adică să nu judec o carte după copertă? Păi, după ce s-o judec atunci, după paginile din interior, care arată încă și mai anost? Păi, nu-s decât litere, de colo până colo.

Cititoare de la târgul Gaudeamus, găsind la un stand niște cărți bune făcute grămadă

cît de cît la superofertele editoriale, ai impresia că vor să scape de ele din depozit.

Ca unul care trece de la un stand la altul și vede aceste oferte, mă irită să văd cărți de o valoare nediscutabilă în situația de a fi vîndute pe mai nimic. Asta mai cu seamă fiindcă nu se adună cititorii în jurul acestor oferte de nerrefuzat. Dacă acele cărți care au ajuns la ultraofertă ar fi cine știe ce știfturi, aș înțelege, dar e vorba de autori și de titluri de a căror plauzibilitate nu se îndoiește nimeni.

Volume care se vînd fără probleme în Franța, în Germania și în Englitera, ca să nu mai pomenesc de țările estice, la noi de-abia se tîrăsc, de-i auzi pe editori întrebîndu-se cu ce i-au greșit Dumnezeuului cărților că ceea ce are succes la Paris sau la Budepesta nu-l interesează pe cititorul din București. Las deoparte prima explicație, aceea că au plecat din România peste trei milioane de cetățeni, dintre care unii sînt și cititori. Dar noi știa din țară ce păzim? Vorba unui cititor venit la Gaudeamus: „Pe

vremuri mai aflam despre cărți de la Europa Liberă. Acum, nici atât!” Vocile care se aud pe la televiziuni și pe la posturile de radio au un aer tot mai insular, fiindcă ele nu sînt însoțite și de discuții despre cărți, dar și pentru că disprețul față de carte a ajuns monedă curentă printre cei care iau decizii la posturile de televiziune și de radio.

Oameni care ar trebui să știe că una dintre misiile lor strategice e să apere cartea în fața știrilor de scandal preferă ultima

the show must go on

D'ale Târgului GAUDEAMUS Radio România. Mai puțin văzute, mai puțin știute...

Cărțile se întorc acasă

Să punem alături câteva informații: sunt în țară orașe mici sau mijlocii care de ani de zile nu mai au librării, în ultimii ani au dispărut din evidențe peste 2200 de biblioteci publice, peste 50% dintre cetățeni nu citesc nicio carte pe parcursul unui an, abandonul școlar a luat proporții, inadecvarea învățămîntului la cerințele pieței, dar și dispariția raftului de cărți din amenajarea multor locuințe.

Inițiat explicit în 2010, anul în care au avut loc inundații catastrofale în România care au distrus multe biblioteci publice și școlare și s-au resimțit din plin efectele bugetare ale trecerii crizei, proiectul „Cărțile se întorc acasă” a devenit una dintre constantele Târgului GAUDEAMUS și vedem cu plăcere și interes cum și alte organizații dezvoltă proiecte similare.

Badea Cârțan al echipei GAUDEAMUS, care pune lucrurile cap la cap, evident susținută de restul echipei GAUDEAMUS este Cornelia Scarlat. Așa s-a întâmplat că până în prezent s-au strâns peste 150.000 de volume care au fost direcționate către 350 de destinații ca biblioteci publice, școlare, spitale, penitenciare. Mi-ar plăcea să văd, să ascult dialoguri

între cei care au donat o parte din ei odată cu cărțile și cei care le primesc și le parcurg.

Concursul Național de Lectură „Mircea Nedelciu”,

care și-a primit numele după unul dintre fondatorii Târgului GAUDEAMUS. Ajuns la a 14-a ediție, după o riguroasă selecție produsă prin concursuri zonale de colegii de la studiourile regionale Radio România, concursul își derulează finala la București. Cei 3 câștigători, adesea susținuți de familie și colegi constituiți în niște galerii ad-hoc, primesc premii în bani pe care au obligația de a-i cheltui în târg. Mulți dintre ei ne salută, din păcate pentru noi și din fericire pentru ei, din instituții extrem de prestigioase din străinătate. Mecanismul complicat dar pasionant al concursului este pus în mișcare de Mara Alecu și de colega noastră de la Radio România Cultural, Mirela Nicolae.

Evenimentele GAUDEAMUS

Într-o industrie a cărții care, de mult timp, pare că mai mult coboară decât urcă, asistăm la edițiile bucureștene ale târgului dar și la

cele din cadrul Caravanei GAUDEAMUS la două spectacole surprinzătoare, care contrastează plăcut și încurajator cu impresia generală: numărul din ce în ce mai mare de vizitatori, în foarte mare măsură tineri sau foarte tineri, și numărul de evenimente care sparge, ediție după ediție, toate recordurile târgurilor românești de carte. Dacă în 2013 numărăm în jur de 600 de evenimente, 2014 și 2015 au adăugat fiecare în palmaresul general aproximativ câte 750, iar anul acesta au loc nu mai puțin de 850 de evenimente. Un simplu calcul aritmetic ne dă dimensiunea acestui fenomen: în medie, într-o zi de târg, au loc circa 170 de lansări de carte, sesiuni de autografe, dezbateri. O adevărată provocare pentru vizitatorul riguros care este pus

în fața unor alegeri dificile care implică fie curse de viteză prin Pavilionul Central Romexpo, fie selecții „la sânge” din program. Împreună, vizitatori și evenimente, însuflețesc târgurile GAUDEAMUS și vorbesc despre o industrie a cărții vie, care luptă pentru supraviețuire și nu se predă. Gaudeamus!

vlad epstein

P.S. Apropos, domnilor politicieni, e campanie, poftiți la Târgul GAUDEAMUS; este un excelent prilej de imagine, mondenitate, băi de mulțime, toate cu un cost modic. Și poate reflectați o dată în plus la neinspirata schimbare din radio public în radio de stat!

noutate cu chiloții vip-urilor, fiindcă asta aduce rating. Pe vremuri Mița biciclista, cu aventurile ei, „vindea” ziarele care o ipostazia, dar pe lângă ea apăreau și noutăți despre, să zicem, dl Sadoveanu, care pentru nimic în lume n-ar fi dispărut din sumar.

Două loturi

Există, în fiecare an, două Târguri Gaudeamus. Mai întâi vine cel de miercuri și joi, când încă nu e aglomerat și te poți

plimba în voie printre standurile editurilor, aproape privilegiat, fiind printre primii care profită de reducerile editurilor și dă nas în nas cu noile apariții. Apoi vine târgul de weekend, care, deși mai aglomerat, are farmecul lui, deoarece concentrează, sub cupola aia de la Romexpo, viața culturală a unei țări. Anul ăsta, târgul se anunță, cel puțin pe hârtie, mai aglomerat ca de obicei. Motivul e simplu: invitat de onoare este chiar China, țara celui mai numeros popor de pe glob. La standul Chinei, vizitatorii pot găsi peste 2000 de titluri în engleză, română și chineză, toate lucrări

originale, veritabile, nu „adibas”-uri de genul Franz Kafka, Mark Twain sau James Joyce.

Normalitate, că-i mai bună decât toate

Sâmbătă la ora 15 este lansarea cărții lui Radu Paraschivescu. Nu știu câți vor citi ficțiunea lui Radu Paraschivescu, dar știu că mulți au aflat deja cum titlul cărții a de-

venit popular. „Aștept să crăpi” cartea era în tipar și editura o anunșase ca fiind una din prezențele la Gaudeamus. În aceeași noapte, un agregator, un internetist, un om care ține sus traficul Hotnews a dat share unei dezlănțuirii împotriva lui Victor Ponta. #săcrăpi a devenit viral într-o noapte. A doua zi, Radu Paraschivescu a devenit scriitorul-recormen. Nimeni nu a înțeles că el a scris o ficțiune, că titlul este o coincidență cu scandalul de pe net. A fost întrebat cum a avut intuiția de a scrie într-o noapte o asemenea carte? Doar auzind că această carte are peste 200 de pagini, îți poți da seama că e imposibil tehnic. Deși, nu-i așa cărțile pușcăriașilor politicieni s-au scris la distanță de orice bibliotecă și morală. Se lansează, deci, o carte despre care toată lumea știe totul. Și pe care aceeași lume a părăsit-o a doua zi. Lui Radu Paraschivescu, poftim: „N-ai haz” i se poate spune în stilul lui Caragiale. Coincidența poate servi drept exemplu despre cum o carte poate pătrunde mai departe de cărțurari, pasionați de carte. Numai prin acest tip de agresiune publicitară poți să te crezi. Haina de velur, pipa în colțul gurii, șampania, înțelepciunea/nebunia, masa de stejar, tabietul de scriitor n-au fost altădată decât niște ficțiuni. Astăzi, nici de astfel de ficțiuni nu ai parte ca scriitor din partea cititorului. Cititorul așteaptă ceva miraculos de la un domeniu ca al cărții care dă semne de inadapare. Cititorul nu mai are legătură cu scriitorul. Scriitorul trebuie să fie un avatar, mereu în piața publică, mereu dând lovituri. Ficțiunea creată de Radu Paraschivescu i-a venit de hac lui Radu Paraschivescu. Realitatea aceasta ficționară care crede că o carte se scrie într-o noapte, realitatea aceasta care este ficțiune ea însăși prin absența oricărui reper al procesualității. Sunt realități, da, nu boli. Nimic maladiv în normalitatea zilelor noastre. ■

edituri la tîrg

Vellant

crede foarte mult în proza scurtă

Într-o lume care nu știe dacă litera scrisă va rămâne pe hârtie sau doar pe ecrane de computer sau telefoane mobile, Editura Vellant crede în continuare în foșnetul hârtiei și propune și la acest sfârșit de an cărți care se circumscriu slognului editurii: „Cărți însemnate”. Continuând seria cărților de artă, o zonă editorială relativ vitregită a pieței de carte, seria cărților legate de arta vizuală se deschide cu *Catalogul MAMUCA* (Mai-mult-ca-abstractul). Această carte reprezintă al treilea – și cel mai declarativ – component al evenimentului organizat de MARE (Muzeul de Artă Recentă), cu ocazia Noptii Albe a Galeriilor. Catalogul este o extindere a expoziției și reunește texte de Carola Chișiu, Silviu Dancu, Dan Popescu, Ioana Pearsică, Ioana Șerban, Cristian Vechiu și Alexandra Zegrean (ii numim aici în ordine alfabetică), nu neapărat dintr-o perspectivă curatorială, cât dintr-o perspectivă a privitorilor de artă.

Zis și Cusut / Victoria Zidaru este un volum ce cuprinde imagini și texte despre cel mai recent proiect al artistei, o privire minuțioasă prin fotografii și texte a spațiului metafizic al

țăranelui pe care artista îl recrează în instalațiile ei, aflate la întâlnirea dintre reproducere, abstractizare și sculptură. Un alt tip de perspectivă vizuală îl reprezintă cartea *A+B – Ana Bănică*. Ana Bănică desenează 197 de povești de dragoste folosind doar două personaje: El și Ea. Sau a+b. Desenele adunate între coperte alcătuiesc o carte dedicată iubirii, cu tot ce are ea: tristețe, speranță, dezamăgire, farmec, mister, umor, duioșie. Aparent o expoziție de desene, cartea, devine, pagină după pagină o colecție de povestiri scurte despre cuplu.

La limita dintre o carte a unui artist plastic și a unui poet este surprinzătorul debut liric al lui Gigi Căciuleanu. Gigi Căciuleanu, o personalitate mondială a dansului contemporan, dezvăluie în volumul *Miroirs* încă o fațetă a profilului său artistic: 44 de poezii și 28 de desene sunt cuprinse într-un volum care amintește de grația dansului, însă surprinde prin precizia cu care autorul stăpânește nu doar gestul, ci și cuvântul, și linia.

O marcă precisă a editurii Vellant, cartea pentru copii, direcție editorială începută cu celebra „Prințese necunoscute sau date ui-

tării”, anul acesta continuă cu *În orașul Bucurville* – Carmen Tinderle, cu ilustrații de

Vali Petridean. După succesul cărții *Pe dos, poezii cu prostii pentru copii*, Carmen Tinderle revine, la un an distanță, cu o nouă colecție de poeme pline de viață pentru copiii zilelor noastre: *În orașul Bucurville* – o bucurie de carte, cu aproape o sută de poezii scrise într-un stil „neserios” despre lucruri și întâmplări aparent mici care însă ascund idei mari.

Literatura pentru adulți dezvăluie una dintre zonele literare în care Vellant crede foarte mult: proza scurtă. *Cum iubim* 32 de autori – Pascal Bruckner, Emanuela Ignățoiu-Sora, Cristian Teodorescu, Simona Popescu, Nadine Vlădescu, Diana Adamek, Nora Iuga, Ciprian Măceșaru, Radu Aldulescu, T.O. Bobe, Matei Cocimarov, Adrian Alui Gheorghe, Laura Ari-

recomandările editurii

ton, Florin Bican, Dumitru Augustin Doman, Iuliana Dumitru, Genevieve Fieraru, Claudiu Komartin, Matei Vișniec, Simona Sora, George Șerban, Sebastian-Vlad Popa, Octavian Soviany, Angela Marinescu, Cristian Robu-Corcan, Doina Rusti, Dan Stanca, Radu Vancu, Dan Pleșa, Mihaela Pascu, Alex Tocilescu, Andrew Solomon – scriu despre iubire într-un volum ce reunește proza scurtă, poezia și eseu, asamblate grafic între aceleași coperte de Radu Manelici.

Dar proza scurtă nu se oprește aici: după succesul primului număr, *Iocan doi* revine cu 17 prozatori, nume noi, dar și câteva nume sonore, românești și internaționale, și cu subiecte variate – o carte ce dezvăluie o crimă, dar care își pierde paginile atunci când este citită, un oraș în care oamenii se metamorfozează atunci când vorbesc la telefon, un cowboy cu pălărie albă, ce apare în pozele de vacanță ale unei familii, sau un bătrân care întârzie să moară, spre necazul soției. „Iocan doi este o confirmare că proza scurtă românească renaște, sau mai exact zis, se trezește cu succes dintr-un somn de pe urma căruia i se prezisese decesul” spune Cristian Teodorescu, coordonatorul acestui număr, care a cântărit peste 200 de proze ca să aleagă doar 17 autori. ■

Premiile literare

Micile scandaluri din istoria premiului Goncourt

Poate că literatura franceză de azi nu mai are greutatea de odinioară, dar premiul Goncourt și-a păstrat, parcă, prestigiul de pe vremea când îl câștigau Proust, Malraux sau Simone de Beauvoir. Acordat pentru „cea mai bună și mai imaginativă lucrare în proză a anului”, *Goncourt* este cea mai importantă distincție literară franceză. Se decernează în fiecare an, în luna decembrie, după ce un juriu se adună, prin noiembrie, în restaurantul Le Drouant, ca să se pună de acord în privința unui câștigător.

Cu o istorie de peste o sută de ani, premiul s-a acordat pentru prima oară în 1903, atunci când Academia cu același nume, care gestionează moștenirea fraților Goncourt, l-a desemnat câștigător pe John Antoine Nau, pentru romanul *Force Ennemie*.

Istoria *Goncourt*-ul n-a fost lipsit de scandaluri. În 1919, când a câștigat Proust pentru *La umbra fetelor în floare*, mulți îl vedeau favorit pe Roland Dorgelès, care tocmai publicase un roman despre Războiul Mondial. Proust se apropia de 50 de ani, deci era văzut ca fiind prea în vârstă pentru un premiu acordat de obicei celor aflați la început de carieră. Controversată a fost și alegerea din 1932, atunci când l-au ignorat pe Céline, cu *Călătorie la capătul nopții*, acordându-i premiul lui Guy Mazille, pentru romanul *Les Loups*. Anul ăsta, premiul Goncourt a fost câștigat de scriitoarea și jurnalista franceză de origine marocană Leila Slimani, pentru romanul *Chanson douce*, un thriller psihologic care a ajuns bestseller chiar înainte să primească prestigioasa distincție. **D.P.**

Mai citim clasici?

Sadoveanu, democratul arghirofil

Te ia amețea și numai dacă te uiți la cât a scris Sadoveanu. Iar dacă mai și socotești în număr de pagini câte i-au ieșit din condei nu poți să nu te pleci în fața acestui desăvârșit profesionist. În tinerețe scria și câte patru cărți pe an, cu un talent uluitor care l-a impus pe Sadoveanu încă de la debut. Asta însă nu l-a făcut să se umple de bani. Cărțile aveau tiraje mici la începutul secolului trecut. Așa că pentru a-l recompensa pe harnicul autor, la numai patru ani de la debut i-a fost încredințat directoratul Teatrului din Iași. Sadoveanu n-avea nici o treabă cu teatrul, dar devenise o celebritate națională. A primit acest râvnit post ca să-și poată scrie cărțile, fără să fie hingerit de grija zilei de mîine.

Acest urmaș de răzeși n-avea însă numai o uriașă ușurință a scrisului, era de tînăr un om chibzuit care știa să se orienteze cu o busolă care-i spunea fără greș de unde puteau veni banii. Talentul de a se aranja în viață îi venea poate de la tatăl său, avocatul, dar cu siguranță și de la simțul să practic dezvoltat de timpuriu, care i se trăgea de la mama lui, țărancă pe care avocatul a folosit-o și în scop sexual, nu numai ca slujnică.

Chiar dacă Sadoveanu nu și-a înghițit tată, să admitem totuși că dacă avocatul n-ar fi abuzat de servitoarea lui, nici literatura română nu l-ar fi avut pe Sadoveanu. Să-i fi venit copilului Mihai cinismul pe persoană fizică de la experiențele din prima sa copilărie, când mama sa era slujnică în casa ta-

tălui? N-avem de unde ști, dar Sadoveanu a știut cum să-și aranjeze viața, călcînd la o adică și pe cadavre și izbutind să fie și șef de masonerie și un ortodox cum zice la carte, încît s-a gândit să facă o masonerie ortodoxă.

În timpul primului Război Mondial, tînărul locotent Sado-

veanu nu e trimis pe front. Își găsește o slujbă mănoasă la armată, ca propagandist militar. Așa că cei care se miră că la bătrînețe Sadoveanu a trecut cu arme și bagaje de partea regimului comunist, ori că nu-i știu biografia, cu nenumăratele ei oscilații, ori că mai degrabă nu sînt în stare să înțeleagă tribulațiile omului care a fost cînd cu unii, cînd cu alții, după împrejurări. Cărțile lui au fost arse în piața publică de legionari, iar el a fost acuzat că ar fi Jidoveanu, fiindcă Sadoveanu, angajat ca director în presa „din Sărindar” cu finanțatori evrei, ar fi fost prin asta un trădător de neam. Nu sînt însă deloc sigur că dacă legionarii ar fi ajuns la putere încă din anii treizeci Sadoveanu n-ar fi trecut și de partea lor. Fiindcă în privința abandonurilor politice și a reorientărilor sale, maestrul a știut totdeauna în ce combinații să intre. Așa se face că viitorul Ceahlău al literaturii romîne, cel care a povestit și viețile sfinților, în timp ce era mason, nu și-a greșit reorientarea decît în privința legionarilor. Altfel, cine mai știe ce s-ar fi întîmplat cu democratul arghirofil care a fost toată viața Sadoveanu.

cristian teodorescu

Și totuși se mișcă

Florin Iaru

Poate că situația editorială a României e cea mai crudă din spațiul est-european. Iar meseria de scriitor – cea mai umilă. Nu cred că există chin mai mare decît cel al editorului român mediu, cel care scoate în jur de 50-75 de cărți pe an. E mereu în bătaia vîntului. Orice socoteli și-ar face, ANAF-ul și vîntul îi bat la ușă. Falimentul chiar apasă pe clanță și dă să dea buzna în fiecare lună: „Cucu, eu aici eram...” Tipografiile îi bat obrazul: „Meștere, ce facem? Eu ți-am tipărit cartea frumos și la timp. Mă mai amîni mult? Parcă te văz că-mi ceri să-ți trag una nouă. Vezi să nu-ți trag eu una.” Librăriile îi răspund, plictisite: „Ce te grăbești, domne? Peste șase luni, mai vorbim. Cînd facem inventarul.” Salariații, puțini și resemnați, mai încearcă o dată marea cu degetul: „Patroane, au intrat banii? Mă întreabă învățătoarea de ce nu am dat la fondul școlii.” Iar autorul... ei, autorul visează cai verzi pe pereți. Ba premiul Nobel, ba premiul Universului: „Cum, domnule, nu s-au vîndut decît o sută de exemplare? Păi, e o carte genială, așa ceva nu s-a mai scris în literatura română! Cînd o să fiu în culmea gloriei, o să-ți bat obrazul. Nu, hotărît lucru, nu mă iubești!”

Cu toate astea, editorul mic, așa cum îl știu, ascuns după zeci de chipuri, nu încetează o clipă să spere, să viseze cu ochii deschiși. E dator vîndut, depune cereri la AFCN, își oferă serviciile primăriilor, consiliilor, universităților, partidelor, puternicilor locali și, tîrîș, grăpiș, urnește căruța. Publică maculatură pe bani, cu speranța că, într-o zi, se va echilibra. Și rezistă pe poziții. Cînd se așază cu mine la o bere sau al o tîrie, entuziasmul scoate capul din balta melancoliei: „Ai văzut ce carte frumoasă am scos? Eu l-am descoperit pe ăsta.

E foarte bun, ascultă-mă pe mine.” Omul visează și iubește literatura. În asta a crezut încă din vremea cînd era un om normal, la casa lui, cu capul pe umeri și cu un viitor cît de cît sigur. Oftăm amîndoi și mai bem un pahar. Poate mîine.

Scriitorul român, cel care are ceva în cap și-n dește, nu e foarte diferit. Muncеște la o carte de proză, poate un roman, doi-trei ani. Strînge din dinți, pentru că, în tot acest timp, trebuie să trăiască, să se întrețină și, de cele mai multe ori, să-i întrețină și pe alții. Dacă îi faci o vizită, primul lucru pe care îl vezi, la intrare, e restanța la întreținere. Și cu asta afli tot. Omul, însă e vesel. Ochiul îi strălucesc iar limba i se dezleagă atunci cînd vorbim despre literatură. Uneori, mă întreb dacă nu sîntem victimele colaterale ale acestei fata morgana, numită ori glorie, ori talent, ori operă. Cunoscuți astfel de inși, în aparență obișnuiți, blînzi, retrași, ale căror străfunduri sînt tulburate de setea asta nepolitită de a da viață, de a călători la marginile posibilului și imaginabilului călare pe armăsari de cuvinte. Oftăm, deschidem o sticlă de vin, poate două și mergem pe drumurile noastre.

Aceasta e dimensiunea unui efort neobișnuit pentru aceste vremuri. În 99% din cazuri, toată această muncă este nerăsplătită. Și e firesc așa, dar numai la noi. Adică e nefiresc, e contra naturii, dar profund omenesc, dacă, dincolo de bani și situație socială, cîțiva oameni pun totul în joc pentru un vis. În lumea românească, încremenită în proiect și grav deculturalizată, oamenii ăștia refuză să depună armele. Cambron ar putea fi mîndru de ei, dacă a spus cu adevărat cuvintele ce îl urmează prin istorie: „Garda moare, dar nu se predă.”

Topurile criticii

Marius Chivu
Pro domo, dar mai mult decît atît

Pentru că scriu proză scurtă, predau arta prozei scurte și fac *iocan* – revista de proză scurtă (împreună cu numiții Florin Iaru și Cristian Teodorescu), cel mai mult îmi place să citesc proză scurtă (americană, îndeobște), așa că asta vă voi și recomanda acum.

În primul rînd, două titluri de la nou înființata editură Black Button Books. Scriitorul american de origine bosniacă Aleksandar Hemon nu e un necunoscut. Editura Polirom i-a tradus deja două romane, fiind unul dintre obișnuiții unor mega-premii precum National Book Award sau National Book Critics Circle Award. Volumul de povestiri *Iubire și obstacole* (traducere de Anca Dumitrescu) adună opt proze din copilăria comunistă, din tinerețea războiului civil iugoslav și maturitatea exilului american ale aceluiași narrator. Aleksandar Hemon povestește despre copilărie ca despre război și privește războiul cu familiaritate. Umorul se manifestă cu cele mai neașteptate gesturi, iar drama se ascunde în locuri unde nu ești obișnuit să privești. Ca orice carte adevărată, povestirile sale îți arată și mai clar obstacolele vieții.

După ce a luat Pulitzerul cu un roman tradus și în românește, Junot Díaz, scriitor

american de origine dominicană de data aceasta, a publicat și volumul de povestiri *Uite-ășa o pierzi* (traducere de Daniela Rogobete). Sînt nouă povestiri (deloc salingeriene) plasate în mediul latino, de unde și limbajul presărat cu argou, povestiri predominant erotice (obscene, au zis unii), dar și violente prin pasiunea, boala și moartea care subîntinde poveștile de iubire (cîteva povestiri poartă nume de fete) țesute în jurul aceluiași narator adolescent. Povești de dragoste, moarte și supraviețuire; povești de maturizare într-un ghetou latino.

După o serie de vreo șapte romane și o carte de poezie, Charles Bukowski, scriitorul american de origine germană, apare la Editura Polirom și cu un volum de povestiri: *Dragoste la 17,50 \$* (traducere de Cristian Neagoe). Cei care i-ați mai citit din cărți, știți deja că veți da și aici de vagabondul amant bețivan Henry Chinaski preumblîndu-se prin baruri, hoteluri ieftine și periferii, unde sexul e violent, iar violența e sexuală. Aceeași lume californiană săracă și coruptă, populată de alcoolici, proxeneți și infractori, care și poartă poveștile mizerabile, fanteziste, violente, ca pe niște titluri de glorie. ■

Interviu cu librari

Bogdan Baciu, librar: O aventură este să vezi figura unui client care îți cere o carte foarte rară

Bogdan Baciu este șeful librăriilor Humanitas și spune așa despre ce se vinde: „Parentingul, cărțile de dezvoltare personală, cărțile de istorie, autorii faimoși în online, scriitorii români și literatura tradusă se luptă pentru a câștiga teren. O mențiune specială pentru segmentul de carte pentru copii, care începe să nu mai fie neglijat de către edituri și care este din ce în ce mai căutat. Se vinde ce este promovat bine, ce este publicat de edituri care au distribuție bună și care au un management competent, dar apar chiar și pentru cei care lucrează de ani buni în industrie surprize și surprize: cărți din care nu crezi că vinzi și vinzi vs cărți din care ești convins că o să vinzi și nu vinzi.”

Reporter: De fapt, ce este o carte?

Bogdan Baciu: Cartea e printre singurele concepte pe care nu aș vrea să le definesc. Pentru că înseamnă ceva pentru mine și altceva pentru tine. Pentru unii e o plăcere, pentru alții o pasiune, poate o unealtă sau o modalitate de a ajunge la informație.

Dacă înșiși pentru un punct de vedere viat, din interior, pentru mine o carte e pe lângă plăcere și refugiu, motivul pentru care mă trezesc dimineața, știind că prin ceea ce fac, mai multe cărți pot ajunge la mai mulți oameni, iar rodul acestor întâlniri generează noi percepții asupra conceptului de carte. Sper eu că funcționează ca un joc piramidal, în care spre final, toată lumea e prinsă în ispita lecturii (Asta e o utopie, sigur, dar e unul

Cum? Vreți să știți cum se fură o carte? Îmi pare rău! Tot ce vă pot spune e cum se fură meseria de scriitor dintr-o carte. Mai exact, citind foarte mult și cu atenție.

Bogdan Baciu, șeful librăriilor Humanitas, adică acel om cărui librăriile Humanitas îi zic „șefu”

dintre tot mai puținele luxuri pe care ni le mai putem îngădui).

Reporter: Care-s aventurile tale de librar?

Bogdan Baciu: Nu am fost destul timp librar, cum mi-aș fi dorit, însă îmi mai asum acest rol din când în când, atunci când îmi permit câteva ore printre rafturi și văd lângă mine persoane neajutate, care nu se pot decide. Pur și simplu nu pot să nu intervin, păstrându-mi totuși postura

de client care recomandă ceva ce lui i-a plăcut mult.

Cred că cele mai haioase sunt momentele în care clienții vin și cer grăbiți la casă tot felul de lucruri care nu ar avea ce căuta într-o librărie, de la articole de îmbrăcăminte, la ace, ață, bricolaj, ciocolată, electronice etc și pur și simplu sunt ofensați că nu le avem pe stoc. Tot o aventură este să vezi figura unui client care îți cere o carte foarte rară, iar tu vezi pe stoc că mai ai o singură bucată și mergi țintit și pui

mâna direct pe ea, știind exact unde e la raft. Cu siguranță librării care fac asta știu situația și se simt răsplătiți de figura uluită a clientului care te consideră nebun, în sensul bun al cuvântului.

Reporter: Cum se fură o carte?

Bogdan Baciu: Din ce în ce mai greu, spun eu cu bucurie, văzând rezultate de inventar din ce în ce mai bune în Librării Humanitas. Au funcționat foarte mult mecanismele noastre vizibile și mai puțin vizibile de control/supraveghere și acele rețele care acționează la comandă în librării din București cel puțin au fost învinse.

Se fură cu bună știință, „din greșeală”, atunci când oamenii uită să achite sau un copil nesupravegheat își pune în buzunar o mini-cărțuție și cum spuneam mai sus, organizat, pentru a furniza pe piața neagră titluri cerute, de obicei din categoria cărților scumpe – cărți de drept, medicină, artă etc.

Reporter: Ce se vinde astăzi cel mai bine? De ce?

Bogdan Baciu: Greu de spus, categoriile sunt într-o competiție mai mare ca niciodată. Parentingul, cărțile de dezvoltare personală, cărțile de istorie, autorii faimoși în online, scriitorii români și literatura tradusă se luptă pentru a câștiga teren.

O mențiune specială pentru segmentul de carte pentru copii, care începe să nu mai fie neglijat de către edituri și care este din ce în ce mai căutat. Se vinde ce este promovat bine, ce este publicat de edituri care au distribuție bună și care au un management competent, dar apar chiar și pentru cei care lucrează de ani buni în industrie surprize și surprize: cărți din care nu crezi că vinzi și vinzi vs cărți din care ești convins că o să vinzi și nu vinzi.

A consemnat Eugen Istodor

Mari librării ale lumii

Librăria de scriere creativă

Pentru o librărie pe care trebuie, ca iubitor de cărți, să o vizitezi la un moment dat, Prairie Lights, din Iowa City, pare foarte recentă, fiind deschisă abia în 1978. Pentru necunosători, și orașul în care e plasată ar putea părea o alegere neobișnuită. Dacă n-ai ști că în Iowa City există cel mai important program de Creative Writing din Statele Unite, acest oraș obscur din mijlocul preeriei americane ți s-ar părea ultimul loc în care te-ai aștepta să găsești o librărie „de neratat”.

Din 1978 și până acum, librăria a continuat să crească, ajungând, după o schimbare a sediului, să ocupe trei etaje și jumătate, pe ultima jumătate funcționând, din câte înțelegem de pe site-ul Prairie Lights, o cafenea.

Deși deschisă relativ recent, librăria se poate mândri cu o ascendență nobilă. Și nu e vorba doar de faptul că destinul ei e strâns legat de celebrul workshop de Creative Writing pe care l-am menționat. Mai intră în ecuație și destinul clădirii în care Prairie Lights își are acum sediul. În anii '30, aceasta era

locul de întâlnire al unor mari scriitori ai vremii, trecându-i pragul, printre alții, Carl Sandburg și Sherwood Anderson.

Prairie Lights nu e genul de librărie legendară europeană, care să funcționeze într-un spațiu neogotic sau baroc, precum

o catedrală părăsită sau un teatru reprofilat. Spațioasă, luminoasă și funcțională, librăria nu te transpune, prin decorurile ei, într-o povestire gotică, ci mai degrabă în fantezia foarte pragmatică a unui scriitor aspirant, care vrea doar un spațiu unde

să scrie și să citească în liniște.

Pentru cine are drum prin Iowa și vrea să-și ia ceva de citit, librăria se găsește pe strada South Dubuque, la numărul 15. Lectură plăcută!

D.P.

anticariate celebre

Anticariatul aseptice al Berlinului

Tot în Berlin, la fel ca anticariatul prezentat în numărul trecut, se găsește și St. George's, doar că acest mic și cochet magazin de cărți vechi se deosebește din mai toate punctele de vedere de Another Country. Plasat în inima cartierului Prenzlauer Berg, un loc în care hipsterii colcăie ca păstrăvii din acvariu al unui supermarket, St. George's poate părea un anticariat plictisitor.

Aseptice și luminos, n-are nimic din umbrele interesante și ușor insalubre ale subsolului plin de praf în care se gătește și se joacă boardgames-uri. E doar un anticariat axat pe comercializarea cărților la mâna a doua. Nu te dă pe spate nici măcar printr-o dezordine boemă a volumelor de pe rafturi.

Cărțile sunt așezate pe domenii, în ordinea alfabetică a autorilor, ceea ce face inutilă orice căutare îndelungată. Dacă Pynchon nu-i la litera P, nu e deloc, n-are rost să stai ore întregi în anticariat, sperând că o să-i găsești romanele la raftul de turism, unde l-a rătăcit un anticar indolent.

St. George's se găsește, după cum spuneam, în Prenzlauer Berg, aproape de Kolwitzplatz, pe Wortherstrasse, la numărul 27. Are vreo două stații de metrou prin apropiere, dar cel mai bine se ajunge tot cu bicicleta.

D.P.

Limba, această unealtă socială aflată în continuă evoluție, își face anual upgrade-uri, ca un smartphone la care lucrează concomitent miliarde de oameni. Apar mereu cuvinte noi, care nuanțează exprimarea și ne fac să gândim lucruri până acum de negândit. Anul ăsta, marea invenție lingvistică, spune Oxford Dictionaries, este termenul „post-truth”, care se referă la situațiile în care faptele obiective devin irelevante și lipsite de influență, deoarece oamenii preferă să asculte de emoții și de opinii personale. Post-truth nu e minciună și nici manipulare. Pur și simplu, presupune o altă raportare la adevăr, o raportare în termenii căreia nu gândeam până acum pentru că nu

Literatura în epoca post-adevărului

Dan Panaet

aveam conceptele necesare.

Popularitatea acestui termen e strâns legată de tumultuosul an politic 2016. Referendumul pentru ieșirea Marii Britanii din UE și ascensiunea lui Donald Trump au arătat că pe oameni îi interesează prea puțin faptele. Mult mai importante, pentru mare parte din votanți, au fost poveștile în care au

preferat să creadă.

La prima vedere, ideea de „post-truth” nu aduce nimic bun. E un concept foarte nociv politic, care dinamitează dezbaterile publice și le aruncă în derizoriu. Totuși, o licărire de speranță parcă tot aduce această indiferență nou-descoperită față de adevăr.

În ultimii ani, a existat o apetență puter-

nică pentru realitate și documentar, care părea a pune în pericol romanul. Acum, odată cu epoca post-adevărului, lumea pare că s-a săturat de fapte reale prezentate cu acuratețe. Poate că realitatea a devenit puțin oboșitoare, ceea ce ne face să ne retragem în micile noastre ficțiuni personale care, politic, pot fi, ce-i drept, extrem de periculoase.

Acum, că nevoia de realitate și de relatări obiective s-a diminuat, nu ne rămâne decât să găsim acele ficțiuni care sunt benefice. În epoca post-adevărului, e timpul, deci, să redescoperim literatura. Nu-i exclus să ne salveze, ca de-atâtea ori, și din punct de vedere politic.

Dan Panaet

vocile tîrgului

Ați venit la Gaudeamus. Recunoașteți: de ce?

Scopul și durata vizitei, așa voiam inițial să luăm bieții vizitatori la întrebări. Dar, după doi cetățeni parțial debusolați și un puștan care a fugit într-un mod foarte vinovat-nu acuzăm pe nimeni, dar sigur furase ceva-am decis să abordăm problema altfel. Mai elegant. Mai duios. Mai prietenos. Mai „să nu punem lumea pe fugă de la primele sunete”. Dacă am reușit sau nu, rămâne de văzut. În general, cetățenii au fost deschiși dialogului. Și asta n-are nici o legătură cu faptul că îi prinsesem discret de mână și amenințam să nu le mai dăm drumul până nu spun tot.

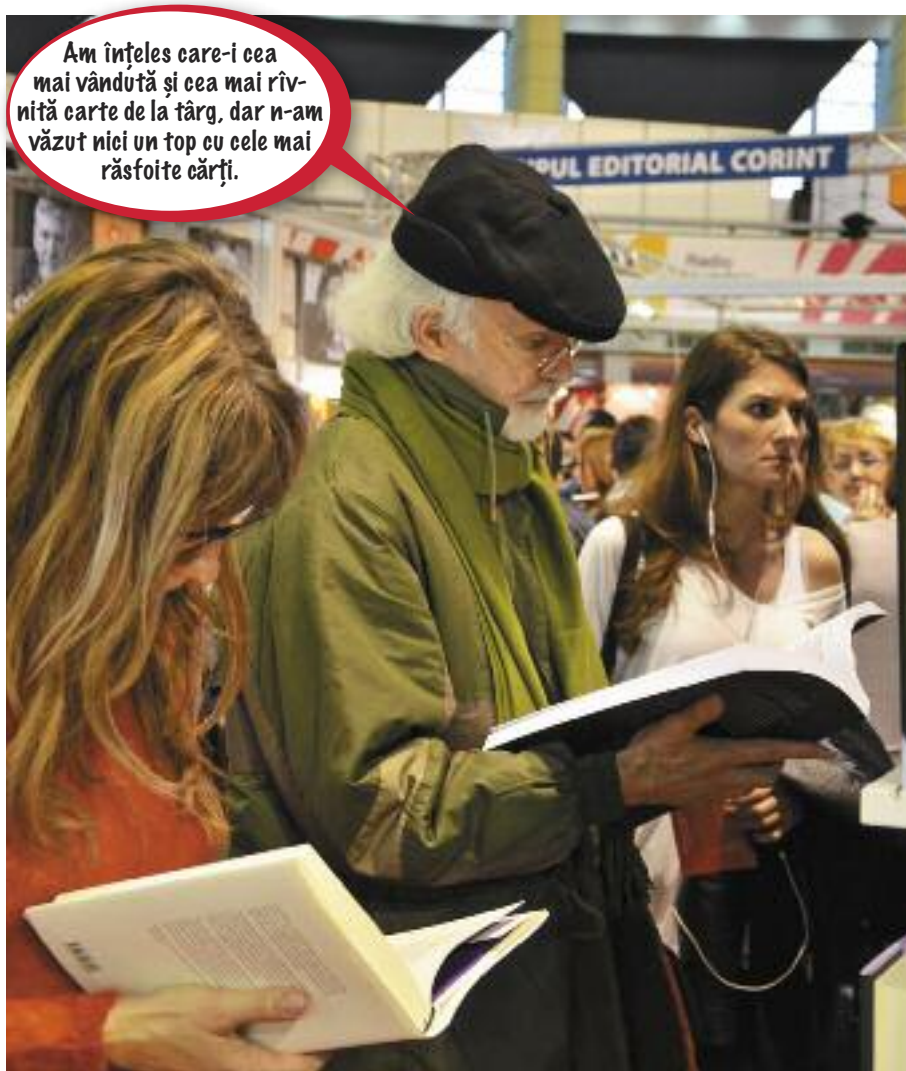
„De ce am venit? Pentru reduceri, evident. Știți, eu prefer să vin în primele zile, în jurul prânzului. E mai liber, am timp să mă uit în liniște. Îmi place mai mult când e atmosferă de librărie, lumea mai mult șoptește decât vorbește. Așa, nu te bate nimeni la cap, poți să te uiți relaxată.” (A.H., atmosferică)

„Pentru niște cărți de specialitate. Am căutat prin librării dar toți mi-au zis fie „s-au terminat”, fie „s-au terminat înainte să aducem și oricum nu mai aducem”. Poate am noroc și găsesc aici. Și dacă nu găsesc? Atunci caut pe Internet.” (H.T., specialist)

„Pentru Sărbători. Vine Moș Nicolae, vine Crăciunul, trebuie să le iau ceva piticilor. Sper să găsesc ceva frumos pentru amândoi, să-i mai dezvăț puțin de televizor și telefoane. Nu mi se pare normal că la vârsta lor să stea tot timpul lipiți de ecran. Sigur își strică ochii.” (G. J., mamă supărată pe tehnologie)

„Am auzit că sînt reduceri mari, așa că am venit să-mi fac plinul. Mi-am făcut o listă, acum să vedem și ce noroc am. Bugețul? Bugetul e fix, atâtea bani am, atâtea cărți cumpăr. Și dacă nu-mi ajung banii? Asta e, sigur găsesc un amic de la care să iau niște bani cu împrumut.” (I.F., împrumutător)

„Pur și simplu, am venit să casc gura. Nu caut ceva în mod special. Mai mult mă in-

Cititor de la Târgul Gaudeamus, căutînd reducerile la cărți acolo unde te-ai aștepta mai puțin să le găsești: pe la mijlocul volumului

teresează noutățile, să vad cine lansează cărți, poate să arunc un ochi pe la reduceri...Da, evident că mă uit și la reduceri. Dar, am zis, nu neapărat. Să vedem întâi ce e. Și după aia dau buzna, că mă cunosc. Bine că anul asta mi-am luat un rucsac mai micuț, că altfel era jale.” (S.I., purtător de rucsac)

„De ce am venit? Păi, într-un loc cu atâtea cărți, sigur găsesc pe cineva să facem și noi un poker mic sau o canastă. Mai știi, dacă am noroc jucăm și bridge.” (T.S., cartofor)

„Am venit să cumpăr, am auzit că sînt reduceri zdravene. Și dacă nu-mi ajung banii? Atunci fac lucrul onorabil: fur și fug.” (M.U., hoț onorabil) **DD**

Mari biblioteci ale lumii

Casă, dulce casă a Înțelepciunii

În timp ce Europa post-imperială trăgea o-bloanele culturale cu aceeași poftă cu care trăgea ereticii pe roată, locuitorii Bagdadului se pregăteau să intre în Era de Aur a Islamului. Știința adunată în textele grecești, chinezești, siriene, indiene și persane își cerea dreptul la cunoaștere, iar scribii arabi nu aveau timp nici să se plângă de dureri de degete în timp ce traduceau înțelepciunea altora în limba Coranului.

Dar asta nu era destul. După știința altora vine pofta de-a avea și știința proprie așa că nimeni nu s-a mirat când califul Harun al-Rashid a pus bazele, iar urmașului său al-Ma'mun a dat forma instituțională finală a ceea ce avea să devină legendara Casă a Înțelepciunii din Bagdad.

Considerată, și pe drept cuvânt, drept cea mai mare bibliotecă a Evului Mediu, Casa Înțelepciunii atrăgea, alături de cărți, pe toți învățații islamului. Și când aceștia se terminau, nu făcea nazuri dacă îi călcau pragul și cetățeni care, deși băieți buni, erau prea creștini sau mozaici pentru gustul imamilor. De fapt, asta conta mai puțin. Importantă era setea de cunoaștere și ea putea fi potolită cu greu, mai ales când izvoarele fâșneau din ce în ce mai numeroase.

Dar asta a fost demult, în secolul 9. Următoarele aduc la putere o viziune mai îngustă, în care Coranul este sursa tuturor adevărilor, iar științele doar niște mofturi străine. Ușor-ușor, flacăra pâlește până când, în primele luni ale lui 1258, hoardele mongole cuceresc Bagdadul și o sting cu totul. Învățații dispar, cărțile sînt aruncate în Tigris și apele curg negre de la atâtea cerneală sacrificată. Tot ce-a mai rămas din gloria de altădată însumează vreo 400.000 de manuscrise, salvate înainte de măcel. **■**

ISSN 2392-9294

9 772392 929160

tiparul executat la
Apple media solution
<http://www.appleprint.ro/>
rel.: 0721.291.187
tiraj: 7000 de exemplare

